

ПРИМЕРЕН ТЕСТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

ЗА КОНКУРСЕН ИЗПИТ НА УЧЕНИЦИ СЛЕД ЗАВЪРШЕН СЕДМИ КЛАС

Прочетете текста и отговорете на въпросите към него (общо условие за задачи 1.-5. вкл.).

Сигурно ви се е случвало да изпуснете филия и тя да се залепи на килима откъм намазаната с масло страна или да завали дъжд като из ведро, когато сте решили да излезете на разходка. Поредица от подобни явления са в основата на създадените от англичанина Мърфи закони, които ни карат да се усмихваме и днес на неподправените истини в тях. Основният принцип на философията на Мърфи е: “Ако е възможно нещо да се обърка, то се обърка”.

Какво знаем всъщност за Мърфи? През 1949 г. във военновъздушната база “Едуардс” в Мърок, Калифорния, се провеждат полеви изпитания. По това време капитан Ед Мърфи е конструктор в лабораторията по летателни апарати на летище “Райт”. Веднъж, по време на изпитание, разочарован от небрежен техник, който повредил по невнимание един от лентовите енергопредаватели, младият Ед възкликнал: “Ако изобщо има някакъв начин да направи нещо не както трябва, той непременно ще го направи!”. Това е първото формулирано правило на Мърфи, което заживява свой собствен живот, набира скорост и започва да влече след себе си десетки други закони, на които вярваме безрезервно дори тогава, когато филията падне с маслото нагоре.

1. Каква е темата на текста?

- + А) Създаването на първия закон на Мърфи
- Б) Филията пада с маслото надолу
- В) Случката във военновъздушната база "Едуардс", Калифорния
- Г) Объркването на клемите по време на полеви изпитания

2. Кое заглавие НЕ е подходящо за текста?

- + А) Законодателят Мърфи
- Б) Нещата вървят наопаки
- В) Кой е Мърфи?
- Г) Бъркотията също си има правила

3. Кое от твърденията НЕ може да бъде отговор на въпроса *Кой е Мърфи?*

- А) Създател на закони, които и днес ни карат да се усмихваме на неподправената истина в тях.
- Б) Конструктор от лабораторията по летателни апарати на летище “Райт”.
- + В) Англичанин, формулирал основния принцип на философията.
- Г) Човекът, създал правилото: “Ако е възможно нещо да се обърка, то се обърка”.

4. В изречението *Ако изобщо има някакъв начин да направи нещо не както трябва, той непременно ще го направи!* местоимението *той* замества:

- А) конструктора
- + Б) техника
- В) летателния апарат
- Г) енергопредавателя

5. Каква синтактична служба изпълнява подчертаната дума в изречението: *Какво знаем всъщност за Мърфи?*

- А) обстоятелствено пояснение
- Б) допълнение
- В) сказуемно определение
- + Г) не изпълнява синтактична служба

6. В кой ред е допусната граматична грешка?

- + А) играеме
- Б) смятаме
- В) осмиваме
- Г) въставаме

7. В кой ред думата **НЕ** е написана правилно?

- А) порасна
- Б) пораства
- + В) израстна
- Г) нарасна

8. В кой ред е допусната правописна грешка?

- А) двоумя се
- Б) двойствен
- В) двуличие
- + Г) двуеточие

9. В кое изречение **НЕ** е допусната грешка при употребата на учтива форма?

- А) Госпожо, Вие сте объркани в този момент, но искрено се надявам, че ще се справите с положението.
- Б) В студиото при нас е г-н Николов, на когото ще кажа – заповядайте и добре сте ни дошъл!
- + В) Не вярвам, че точно този ден сте били болна.
- Г) Струва ми се, че сте станал много дързък и самоуверен.

10. В кой от редовете е допусната грешка?

- А) четири компютъра, много компютри

- +Б) петима министъра, много министри
- В) два диоптъра, много диоптри
- Г) три динозавъра, много динозаври

11. В кой ред всички думи са сродни?

- А) червен, почервеня, почернен
- + Б) селски, заселник, съселянин
- В) песенен, пестелив, песъчлив
- Г) земен, заземен, вземане

12. Посочете излишния ред.

- А) едно, две, три, четири
- Б) един, двама, трима, четирима
- В) първи, втори, трети, четвърти
- + Г) единица, двойка, тройка, четворка

За задачи 13. и 14. посочете при коя от двойките думи отношението е както при двойката:

13.

дърво – кора

- А) бор – шишарка
- Б) ливада – трева
- В) клонка – листо
- + Г) домати – люспа

14.

стих – строфа

- А) поезия – лирика
- Б) драма – епос
- + В) куплет – стихотворение
- Г) оркестър – диригент

15. В кое изречение НЕ е допусната грешка при членуване?

- + А) Приятелят ми беше отличникът на класа.
- Б) Конярът поведе малкия жребец към селото.
- В) Най-големият виновник се оказах самия аз.
- Г) Овчарът поведе стадото към зелената ливада.

16. В кой ред НЕ е допусната грешка при образуване на глаголната форма?

- + А) не желаейки
- Б) нечувайки
- В) не довиждайки
- Г) незнам

17. Определете вида на изречението *Удавиш ли правдата, тя пак ще изплува.*

- А) сложно съставно с подчинено допълнително изречение
- Б) сложно съчинено изречение, свързано безсъюзно
- В) сложно съставно с подчинено подложно изречение
- + Г) сложно съставно с подчинено обстоятелствено изречение

18. Кое изречение съдържа съставно глаголно сказуемо?

- А) Денят никога не е бил толкова добър.
- + Б) Светът започна да става все по-добър.
- В) Толкова много красота има на този свят.
- Г) Доброто и красивото винаги вървят ръка за ръка.

19. В кое изречение **НЕ** откривате обособена част?

- А) Милостив и състрадателен, Моканина изрича благородна лъжа.
- Б) Моканина, милостив и състрадателен, изрича благородна лъжа.
- В) Милостивият и състрадателен Моканин изрича лъжа, благородна и хуманна.
- + Г) Който е милостив като Моканина, може да се нарече благороден човек.

20. При коя от подчертаните думи в текста има грешка?

Съществува суеверно твърдение, че ако трима души решат да запалят цигарите си от една кибритена клечка, то третият умира А). Този не писан + Б) закон всъщност е бил въведен за първи път в британския военен устав по време на Бурската война (1899-1902) и дословно гласи: “Поради недисциплинираност и пушене на цигари и пури, запалени с една кибритена клечка на разстояние В) неприятелски изстрел Г), трябва да се очаква, че третият ще загине...”.

21. Сложното съставно изречение може да съдържа само:

- А) противопоставителни съюзи
- Б) разделителни съюзи
- + В) подчинителни съюзи
- Г) съчинителни съюзи

22. Изговорът на коя дума **НЕ** е правилен?

- + А) [училищà]
- Б) [съд̀илища]
- В) [структу̀ра]
- Г) [нау̀ка]

23. Коя дума **НЕ** е антоним на думата *любезен*?

- А) нелюбезен
- Б) неучтив
- + В) неприятен

Г) груб

24. Думата *ретардация* означава:

- А) връщане назад във времето
- + Б) забавяне на действието
- В) повторение на сегашни моменти
- Г) отдалечаване напред във времето

25. В кое изречение е допусната правописна грешка?

- А) Когато чуем думите целомъдрие и въздържание, неволно си спомняме за Божиите заповеди.
- Б) Човек винаги се стреми подсъзнателно да живее в хармония със света и с това, което индиректно ни внушава Библията.
- + В) Въздържанието е качество, присъщо всякаш само на духовно извисените хора, на светците.
- Г) За да умее човек да се въздържа, трябва да преодолее редица трудности и препятствия.

26. Посочете общия брой на използваните причастия и деепричастия в текста:

Левитацията, едно от рядко срещаните паранормални явления, означава способността на човек да се издига свободно във въздуха, превъзможвайки закона за гравитацията. Обикновено това умение се приписва на светци или хора, изпаднали в състояние на религиозен екстаз.

- А) 2
- Б) 4
- + В) 3
- Г) 5

27. Кое словосъчетание отговаря на смисъла на фразеологичния израз *манна небесна*?

- А) вълнуващо ухание
- + Б) неочаквана благодат
- В) ситен пролетен дъжд
- Г) безоблачно небе

28. Посочете изречението, в което е допусната пунктуационна грешка.

- + А) Кой не е чел за веселите приключения на палавата, червенокоска Пипи Дългото чорапче – героинята на Астрид Линдгрен?!
- Б) Пипи е деветгодишно момиченце, което живее в своя дом – Вила Вилекула, а в съседство живеят две деца Томи и Аника, с които скоро се сприятелява.
- В) Макар двата ѝ чорапа да са различни, да има лунички по лицето и най-добрият ѝ приятел да е маймуна – г-н Нилсън, Пипи е вечната оптимистка,

забавлява се всяка минута и знае как да накара децата и в най-тежкото им време да се засмеят.

Г) Пипи Дългото чорапче успява да накара двама полицаи да я гонят из къщата и дори ги качва на нейния покрив, може да вдига коня си и макар да знае, че Лисабон е столицата на Португалия, не вижда смисъл да я казва на своята учителка в клас.

29. Посочете изречението, в което **НЕ** е допусната пунктуационна грешка.

А) Веднъж, оплескана ли е една работа, всичко което се върши с цел да я оправи само я влошава.

Б) Когато нещо започва зле, свършва, още по-зле.

В) Всичко което е сглобено рано или късно, се разглобява.

+ Г) Когато нещата просто не биха могли да станат по-зле, те стават.

30. Посочете къде трябва да се поставят запетаи в изречението.

При кризисни обстоятелства (1) които принуждават хората (2) да избират между алтернативни начини (3) на действие (4) повечето от тях (5) непременно избират възможно най-лошия.

А) 1, 3, 4, 5

Б) 1, 2, 4

+ В) 1, 4

Г) 1, 4, 5

31. Природните елементи, които изграждат представа за нарушеното равновесие в живота на хора като чорбаджи Нено, са:

А) гюлът и брезата

+ Б) розата и върбата

В) крушата и дъбът

Г) ябълката и прасковата

32. Стихотворението “На прощаване” е създадено по конкретен повод:

+ А) предстоящото заминаване на Христо Ботев с четата на Жельо войвода

Б) завръщането на революционера в родния му град Калофер

В) сбогуването на Христо Ботев с четата на Хаджи Димитър

Г) завръщането в родината с четата на Стефан Караджа

33. Употребата на цветовия контраст между *бялото* и *черното* в стиховете: *бяло ми месо по скали / по скали и по орляци / черни ми кърви в земята, / в земята, майко, черната!* има за цел да:

А) изрази болката на майката от загубата на юначния син

+ Б) засили драматичното напрежение, свързано с полюсните чувства на героя – любов и омраза, тъга и радост

В) постави темата за духовното безсмъртие

Г) акцентира върху отнетото право на героя да бъде свободен

34. Изразът “*Върхът отговори с други вик: ”ура!”*” е:

- А) сравнение
- + Б) метонимия
- В) хипербола
- Г) антитеза

35. Изборът на героя в стихотворението “На прощаване” **НЕ** е определен от:

- А) собствената му нравствена същност
- Б) личностни и социални подбуди
- В) убеждението, че пътят към свободата минава през смъртта
- +Г) силното му желание да види отново майка си и либето

36. Духовният мост между поколенията в стихотворението “На прощаване” е осъществен от:

- А) братята
- + Б) майката
- В) юнака
- Г) либето

37. В кое от твърденията е допусната грешка?

- А) Заветът в стихотворението “На прощаване” свързва героичното минало с достойното бъдеще.
- +Б) Възклицанието в епилога на “Немили-недраги”: “*Бедни, бедни Македонски...Защо не умря при Гюргево?*”, е израз на болката и дълбоката покруса на Иван Вазов от политическите промени в Нова България.
- В) Предчувствието за трагичния край на Странджата е заложено още в експозицията на творбата “Немили-недраги”.
- Г) Повествованието в десета глава на повестта “Немили-недраги” започва с обикнатия от Вазов художествен похват – пейзажно описание.

38. Смъртта на Странджата е героична, защото героят:

- А) умира в мъчителна обстановка, изоставен от хъшовете
- Б) е измъчван от мисълта, че не умира в бой
- В) страда по своите другари по оръжие
- +Г) умира с достойнството на истински човек и българин, който не съжалява за страданията на своя живот

39. Нечленуваната форма на числителното име “една” в заглавието “Една българка” дава възможност то да бъде разчетено като:

- А) отнасящо се точно баба Илийца
- Б) единствена и неповторима българка
- + В) една от многото българки
- Г) смела, героична жена

40. Кое определение **НЕ** може да бъде отговор на въпроса *Какво наричаме ода*?

- А) лирическо произведение, което се свързва с традицията на древногръцката тържествена хорова песен в чест на боговете и героите
- Б) хвалебствена песен, посветена на героите от олимпийските игри
- В) лирическа възхвала на герои, които имат изключителни заслуги в историята
- + Г) реторически текст, който има за цел да активизира народа за борба срещу всяка форма на социално и национално потисничество

41. Духовната мощ и непобедимостта на опълченците на връх Шипка е представена чрез сравнителната характеристика на:

- + А) опълченците и турските орди
- Б) турския предводител Сюлейман и на българския – генерал Столетов
- В) върха, покрит с бели кости, и на низината
- Г) бурята и дъжда от куршуми

42. Вътрешният монолог на опълченците представя най-вече духовната им свързаност с:

- А) генерал Столетов
- Б) връх Шипка
- + В) България
- Г) турските пълчища

43. Пътуването до Америка за Алеко **НЕ** е свързано с желанието му:

- А) да опознае нравите на американците
- + Б) да преодолее с параход големи водни пространства
- В) да посети Чикагското изложение
- Г) да види отблизо чудото на природата – Ниагарския водопад

44. Отказът на Алеко Константинов да опише прелестите на Ниагарския водопад е израз на:

- + А) върховно емоционално състояние
- Б) несигурност в писателските си дарби
- В) нежелание да пише повече за Ниагара
- Г) желание да даде възможност и на някой друг да фотографира или нарисува природното чудо

45. Според логиката на художественото повествование образът на леля Дъмша от разказа “Ангелинка” е олицетворение на:

- А) неизвестното и загадъчното в света на леля Станка
- Б) физическата неприветливост и душевната грозота
- + В) универсалната, абсолютна доброта и извисеност
- Г) добрите чувства и трайните семейни приятелства

46. Открийте най-подходящите думи от предложените варианти, с които могат да се запълнят празните места в текста. (Запишете отговорите в определеното място в листа за отговори).

Първият стих на стихотворението “Българският език” гради художествено внушение за вечността на словото, утвърдено от Иван Вазов като нравствена и естетическа ценност. Чрез употребата на... (1) поетът акцентира на онова качество на езика ни, което в зората на нашата писменост му е било отказвано. Затова с такава патриотична гордост Вазов огласява личностната си оценка, наричайки родния език ...(2).

(1) А) анафора	(2) А) поруган
+ Б) инверсия	Б) майчин
В) хипербола	+ В) свещен
Г) сарказъм	Г) охулен

47. Посочете коя от думите **НЕ** изразява същия смисъл, който носи подчертаната дума в изречението *Странджата произнася пламенна реч.*

- А) огнена
- Б) въздействаща
- + В) внушаваща
- Г) страстна

48. Тъжната съдба на Гунчо **НЕ** е предопределена от:

- А) болестта на Нонка
- Б) страданието в семейството
- + В) лъжата за бялата лястовица
- Г) невъзможността да помогне на дъщеря си

49. Майката в разказа “По жицата” заплаква при думите на Гунчо: “*Нонке, този човек виждал лястовичката...*”, защото:

- А) е много радостна от възможността да срещнат лястовицата
- Б) се чувства неудобно пред непознатия овчар
- В) е безкрайно благодарна на Моканина за добрата вест
- + Г) майчиното сърце умее да разпознава лъжата от истината

50. Кое определение **НЕ** подхожда на Моканина?

- А) великодушен
- + Б) благопристоен
- В) милосърден
- Г) състрадателен